NORAKSTS
Lieta Nr.A42569907
AA43-0276-09/17

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 22.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Amona,
tiesneses S.Liniņa un S.Zakrevska,

piedaloties pieteicējam *J.G.*, atbildētājas Dobeles pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Dobeles pilsētas bāriņtiesas pārstāvei Baibai Lucauai un trešajai personai *I.J.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *J.G.* pieteikuma par Dobeles pilsētas bāriņtiesas 2007.gada 28.maija lēmuma Nr.1-6/39 atcelšanu un Ls 500 mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu, sakarā ar *J.G.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 29.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Dobeles pilsētas bāriņtiesas (turpmāk arī - atbildētājs vai bāriņtiesa) 2007.gada 28.maija lēmumu Nr.1-6/39 (turpmāk - Lēmums) *J.G.* atņemtas nepilngadīgo meitu *J.J.* un *M.S.J.* aprūpes tiesības. Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[1.1] No 2002.gada 21.jūlija *J.G.* ģimenē nedzīvo, jo ir notiesāts un izcieš sodu brīvības atņemšanas iestādē, soda termiņa beigas 2010.gada 21.jūnijs.

[1.2] 2007.gada 14.maijā Dobeles pilsētas bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniece, pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmo un sesto daļu, pieņēmusi vienpersonisku lēmumu Nr.1-6/36 par aprūpes tiesību atņemšanu *I.J.* pār *J.J.* un *M.S.J.*.

[1.3] 2007.gada 17.maijā Upes ielas 12, dzīvoklī Nr.9 izcēlās ugunsgrēks, kā rezultātā zem tā esošais *I.J.* dzīvoklis ir stipri cietis, un tajā nav iespējams turpināt dzīvot.

[1.4] Ņemot vērā radušos situāciju par bērnu tālāko audzināšanu un aprūpi un dzīvokļa jautājuma kārtošanu kopš 2007.gada 15.maija problēmas risināšanā iesaistījies *J.G.*.

2007.gada 22.maijā Dobeles pilsētas bāriņtiesā iesniegta 2007.gada 15.maija izziņa Nr.05.07/8-77 par to, ka *J.G.* pieņemts darbā SIA „BalDis" par noliktavas strādnieku-preču komplektētāju no 2007.gada 19.aprīļa.

2007.gada 22.maijā bāriņtiesā saņemta Ieslodzījuma vietu pārvaldes

Vecumnieku cietuma priekšnieka izziņa Nr.16/2-807 par to, ka pamatojoties uz Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.[6] panta nosacījumiem - ,,ar cietuma priekšnieka atļauju viņi var dzīvot personiskās mājās vai privātos (īrētos) dzīvokļos kopā ar ģimeni", *J.G.* šobrīd īrē dzīvokli Bauskas raj.,Vecumnieku pag., p.n. Umpārte, Klīvi 2-11.

2007.gada 25.maijā Dobeles pilsētas bāriņtiesā *J.G.* iesniedzis iesniegumu, kurā lūdz atļaut turpmāk dzīvot kopā ar bērniem *J.J.*, *M.S.J.* un sievu *I.J.* minētajā adresē Vecumnieku pagastā.

[1.5] 2007.gada 28.maijā Dobeles pilsētas bāriņtiesā saņemts Vecumnieku pagasta padomes sociālā dienesta apsekošanas akts, kurā minēts, ka pēc Dobeles pilsētas bāriņtiesas lūguma apsekots dzīvoklis Vecumniekos, Klīvi 2-11. Dzīvokļa īres līgums noslēgts 2007.gada 10.maijā uz vienu gadu. Dzīves apstākļi ir atbilstoši tam, lai tur varētu dzīvot *J.G.* ģimene. Apsekošanas laikā dzīvoklī esošā *I.J.* paskaidroja, ka ģimene vēlas vasaras brīvlaikā dzīvot kopā minētajā dzīvoklī.

[1.6] Dobeles pilsētas bāriņtiesas sēdē *J.G.* paskaidrots, ka Latvijas Sodu izpildes kodeksa 9.pantā ir noteikts personu tiesiskais stāvoklis, kuras izcieš sodu - ,,personām, kuras izcieš sodu ir likumos noteiktie pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko likumi paredz notiesātajiem".

Ņemot vērā to, ka *J.G.* izcieš sodu atklātā cietumā, viņam ir jāievēro Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.[6] pantā noteiktais soda izpildes režīms atklātajos cietumos. *J.G.* atrašanās brīvības atņemšanas iestādē soda izciešanas laikā ir faktisks šķērslis, kas liedz vecākam iespēju pilnvērtīgi aprūpēt bērnu atbilstoši Civillikuma 77.pantā noteiktajam ,,bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu".

[1.7] Lēmums pamatots ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 55.panta 2.punktu un 57.pantu, Civillikuma 203.panta l.punktu un Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas l.punktu.

[2] *J.G.* Lēmumu pārsūdzēja tiesā, pieteikumā un tā papildinājumā norādot turpmāk minēto.

[2.1] Bāriņtiesa nav ņēmusi vērā, ka, atrodoties atklāta tipa cietumā, pieteicējs ģimenei noīrējis dzīvokli un strādā. Vecumnieku cietuma priekšnieks saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.[6] pantu atļauj pieteicējam dzīvot ar ģimeni ārpus cietuma īrētā dzīvoklī. Izziņas no darba vietas, dzīves vietas un Vecumnieku cietuma tika iesniegtas bāriņtiesā.

[2.2] Lēmums pieņemts pretēji bērnu un ģimenes interesēm.

[2.3] Lēmums neatbilst patreizējai situācijai, jo 2007.gada 5.jūnijā bāriņtiesa *I.J.* atjaunoja aprūpes tiesības pār meitām. Sieva ar meitām kopš jūnija dzīvo pie pieteicēja Vecumnieku pagastā. Patreiz pieteicējs ir vienīgais ģimenes apgādnieks, dzīvo kopā ar meitām un rūpējās par viņām, lai gan aprūpes tiesības pieteicējam ir atņemtas.

[2.4] Bāriņtiesa bez pamatojuma atņēma aprūpes tiesības pār meitām, lai gan visi apstākļi, lai varētu rūpēties par bērniem, ir pozitīvi, dzīves apstākļi atbilstoši. Minētais atrunāts bāriņtiesas Lēmumā.

[2.5] Bāriņtiesa ar nepamatotu rīcību, 2007.gada 18.maijā neatdodot bērnus, un ar Lēmumu pieteicējam un viņa ģimenei radījusi materiālu un morālu kaitējumu kopumā Ls 500 apmērā, ko pieteicējs lūdz viņam atlīdzināt. Materiālie zaudējumu saistīti ar darba kavējumu, ceļa izdevumiem, veltīgi braucot uz Dobeli pēc bērniem, arī trīs reizes braucot uz bāriņtiesu, kā arī pārsūdzot Lēmumu administratīvajā tiesā. Morālais kaitējums saistīts ar to, ka bāriņtiesa Lēmumu nosūtījusi uz Vecumnieku cietumu, kas radīja nesapratni starp pieteicēju un cietuma vadību. Tika radīta stresa situācija pieteicējam un bērniem.

[3] Bāriņtiesa rakstveida paskaidrojumā prasījumu neatzīst un paskaidro tālāk minēto.

[3.1] Visas bāriņtiesas veiktās darbības lietā par aprūpes tiesību atņemšanu un atjaunošanu *I.J.* un *J.G.* pār bērniem *J.J.* un *M.S.J.* veiktas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai bāriņtiesas kompetencei un darbības principiem.

2007.gada 14.maijā bāriņtiesas priekšsēdētaja vietniece saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmo dalu, otro daļu un sesto daļu pieņēma vienpersonisku lēmumu Nr.1-6/36 par aprūpes tiesību atņemšanu *I.J.*. Šāds lēmums pieņemts, jo pēc mutiskas informācijas saņemšanas un apsekošanas konstatēts, ka meitenes atrodas veselībai bīstamos apstākļos, bez adekvātas pieaugušo aprūpes. Bērnu mātes atrašanās vieta nebija zināma.

[3.2] Sagatavojot lietu par aprūpes tiesību atjaunošanu *I.J.*, bāriņtiesa pieprasīja ziņas par bērnu vecākiem un konstatēja, ka bērnu tēvs (pieteicējs) no 2002.gada 21.jūlija izcieš sodu brīvības atņemšanas iestādēs. Minētais fakts bija par pamatu tam, lai ierosinātu lietu par aprūpes tiesību atņemšanu pieteicējam un pieņemtu Lēmumu.

[3.3] Pieteicējs nepatiesi atspoguļo faktus par savu ierašanos krīzes centrā, lai paņemtu bērnus. Dokumentos nav minēts fakts, ka pieteicējs būtu ieradies, lai risinātu jautājumu par meitu ņemšanu savā aprūpē un audzināšanā. 2007.gada 25.maijā bāriņtiesā reģistrēts pieteicēja iesniegums, kurā viņš lūdz atļaut turpmāk dzīvot kopā ar meitām Bauskas rajona Vecumnieku pagastā. Šajā datumā pieteicējam izsniegts uzaicinājums ierasties 2007.gada 28.maijā uz bāriņtiesas sēdi, kurā jautājums tika izskatīts pēc būtības.

[3.4] Pieņemot Lēmumu, bāriņtiesa ņēma vērā faktu, ka pieteicējs atrodas atklāta tipa cietumā, un saskaņā ar normatīvajiem aktiem uzskatīja, ka pieteicējs nevar pilnvērtīgi īstenot savu nepilngadīgo bērnu aprūpi.

[3.5] Fakts, ka bērnu mātei ir atjaunotas aprūpes tiesības, neizslēdz arī pieteicēja pienākumu aprūpēt savus bērnus, jo Civillikuma 179.pants nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu, šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats sevi var apgādāt.

[3.6] Pieteicējs maldina tiesu, atspoguļojot nepatiesus faktus par bērnu atrašanās vietu laika posmā no 2007.gada 19.jūnija līdz 2007.gada

21.augustam. No 2007.gada jūnija līdz augustam pieteicēja meitas sadarbības projekta ietvaros atradās viesģimenē Francijā.

[3.7] Atjaunojot aprūpes tiesības *I.J.* pār nepilngadīgajām meitām, saskaņā ar Civillikuma 177.panta sesto daļu *I.J.* ir tiesības noteikt bērnu dzīvesvietu, šīs tiesības saprotamas kā dzīvesvietas ģeogrāfiskā izvēle un mājokļa izvēle.

Bāriņtiesa apšauba pieteicēja apgalvojumu, ka dzīves apstākļi ir atbilstoši, lai viņš varētu rūpēties par bērniem, jo dzīvoklis Bauskas rajona Vecumnieku pagastā, p/n Umpārte, Klīvi 2-11, kuru pieteicējs min kā ģimenes pašreizējo dzīvesvietu, faktiski atrodas Vecumnieku cietuma teritorijā. Cietuma teritorija nav tāda sociālā vide, kas būtu piemērota, lai tajā dzīvotu nepilngadīgas personas.

[3.8] SIA „Baldis" izziņa Nr.05.07/8-77, kurā minēts, ka pieteicējs 2007.gada 19.aprīlī pieņemts darbā par noliktavas strādnieku - preču komplektētāju, neapliecina to, ka pieteicējs saviem bērniem spēj nodrošināt tādus apstākļus, kas nodrošina bērnu pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Nav zināms, vai pieteicēja darba alga tiek izlietota bērnu vajadzībām un saskaņā ar bērnu interesēm.

[3.9] Bāriņtiesa, atsaucoties uz Latvijas Sodu izpildes kodeksa 51.pantā noteikto, ir pārliecināta par pieteicēja ierobežoto spēju realizēt aprūpes tiesības pār bērniem. Pieteicēja deklarētā dzīvesvieta Robežu iela 13-3, Dobelē, nav piemērota, lai tur uzturētos nepilngadīgi bērni.

[3.10] Bāriņtiesa nepiekrīt pieteicēja apgalvojumam, ka meitu apciemojumi Dobelē un ar meitu tālāko aprūpi saistīto jautājumu risināšana pašvaldības institūcijās viņam radījusi materiālus zaudējumus. Bāriņtiesa nav atbildīga par materiālajiem zaudējumiem, ka radušies pieteicēja rīcības dēļ sakarā ar viņa plānotajiem braucieniem uz Dobeli.

Nosūtot Lēmumu Vecumnieku cietuma priekšniekam, bāriņtiesa rīkojās atbilstoši tiesību normām. Pieteicējs nepamatoti prasa morālā kaitējuma atlīdzību.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 29.oktobra spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] No Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 1.punkta izriet, ka bāriņtiesai ir piešķirtas tiesības izlemt, vai administratīvo aktu izdot vai neizdot. Tātad lēmums par aprūpes tiesību atņemšanu ir izdošanas izvēles administratīvais akts, kuram izdošanas gadījumā ir noteikts konkrēts tā saturs (par aprūpes tiesību atņemšanu). Atbilstoši APL 65.panta otrās daļas un 66.panta noteikumiem bāriņtiesai vispirms jāapsver šāda administratīvā akta izdošanas lietderība.

Atbilstoši Civillikuma 177. un 203.pantam bāriņtiesai bija pienākums noskaidrot, vai eksistē faktiski šķēršļi, kas pieteicējam neļauj realizēt aprūpes tiesības.

[4.2] Tiesa atzīst, ka bāriņtiesa pamatoti konstatējusi apstākļus, kas būtu atzīstami par faktiskiem šķēršļiem, kas izslēdz pieteicēja iespējas realizēt bērnu aprūpi. Tiesa atzīst bāriņtiesas viedokli par pamatotu, un

secina, ka, atņemot aprūpes tiesības *I.J.*, aprūpi jāīsteno otram vecākam - pieteicējam, bet, ja arī tam ir šķēršļi, bāriņtiesa gādā par bērna ārpusģimenes aprūpi.

Bāriņtiesa, izskatot jautājumu par aprūpes tiesību atņemšanu *I.J.*, konstatējusi, ka pieteicējam pastāv faktiski šķēršļi bērnu aprūpes tiesību realizēšanā. Pieņemot Lēmumu, Bāriņtiesa konstatējusi apstākļus (soda izciešanu atklātā cietumā), kas pieteicējam liedz realizēt aprūpes tiesības.

[4.3] Atbilstoši Civillikuma 177.pantā noteiktajam tiesa atzīst, ka pieteicējs, atrodoties brīvības atņemšanas iestādē, konkrētajā gadījumā nevar pilnībā īstenot bērnu aprūpi.

No Civillikuma 233.panta konstatējams, ka likumdevējs primāri vecākiem ir uzlicis pienākumu un piešķīris tiesības aprūpēt savu bērnu. Likums aizsargā bērna tiesības augt pie saviem dabiskajiem vai likumīgajiem aizbildņiem, kā arī vecāku (aizbildņu) tiesības netraucēti aprūpēt bērnu.

Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.^{6} pantā noteikts soda izpildes režīms atklātajos cietumos. Tiesas ieskatā šajā tiesību normā ietvertie ierobežojumi attiecībā uz soda izpildes režīmu atklātajos cietumos ir pietiekošs pamats, kas liedza pieteicējam konkrētajos apstākļos netraucēti aprūpēt bērnus.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka Bāriņtiesas Lēmums ir tiesisks, tāpēc nav pamata tā atcelšanai.

[4.4] No APL 93.panta otrajā un trešajā daļā minētā izriet, ka tiesa var atzīt pieteikumu daļā par atlīdzinājumu par pamatotu tad, ja atzīst par prettiesisku pārsūdzēto administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Tiesa atzīst Lēmumu par tiesisku, līdz ar to pieteicēja prasījums daļā par mantiskā zaudējuma un morālā kaitējuma atlīdzinājumu ir noraidāms.

[5] Par šo spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūgts atjaunot atņemtās bērnu aprūpes tiesības un norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Bāriņtiesā iesniegtie dokumenti apliecina pilnvērtīgu bērnu aprūpes spēju, turklāt, pieņemot lēmumu par aprūpes tiesību atņemšanu, jāņem vērā tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips un sekas pēc administratīvā akta pieņemšanas.

[5.2] Tiesas spriedumiem jābūt plašiem, lai nepieļautu cilvēktiesību pārkāpumus un ierobežojumus. Jāņem vērā bērnu tiesības, jāmāk pareizi interpretēt tiesību normas. Jebkuri notiesātās personas ierobežojumi saskaņā ar likumu tiek piemēroti individuāli, ņemot vērā atsevišķas personas optimālāko nepieciešamību pāraudzināšanas procesā un soda pielietošanas mērķus. Soda izpildes likumus piemēro notiesātām personām ar mērķi labot šīs personas.

[5.3] Ar atzinumu, ka pieteicēja atrašanās brīvības atņemšanas iestādē soda izciešanas laikā ir faktisks šķērslis, kas liedz iespēju pilnvērtīgi aprūpēt bērnu atbilstoši Civillikuma 177.pantā noteiktajam, tiek ierobežotas ne tikai bērnu tiesības, bet arī pieteicēja tiesības.

[5.4] Nav pieņemams, ka bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniece pieņem vienpersonisku lēmumu par aprūpes tiesību atņemšanu *I.J.* pēc mutiskas informācijas saņemšanas. Runa ir par bērnu likteņiem un ir nepieņemami iegūt neobjektīvu, nelabvēlīgu informāciju par bērniem un viņu vecākiem, lai realizētu nodomu šķirt ģimeni.

[5.5] Pieteicējs ir izpildījis Civillikuma 77.pantā noteiktos priekšnosacījumus - strādā algotu darbu, īrē dzīvokli un spēj nodrošināt bērnus ar ēdienu, apģērbu, mājokli. Pieteicējam ar likumu noteikts personīgais laiks, kas izmantojams bērnu apkopšanai, izglītošanai un audzināšanai. Bērni apmeklē Vecumnieku izglītības iestādi.

[5.6] Fakts, ka dzīvoklis atrodas cietuma teritorijā, nevar būt par šķērsli bērnu tiesībām būt kopā ar tēvu. Normatīvie akti paredz iespēju bērniem dzīvot kopā ar māti, kas atrodas ieslodzījumā. Jāņem vērā arī statistikas dati par bijušo bērnu namu audzēkņu spēju iekļauties patstāvīgā dzīvē, šie dati ir neapmierinoši.

[5.7] Pieteicējs nepiekrīt bāriņtiesas apgalvojumam, ka tās veiktās darbības atbilst APL 2., 13. un 17.pantam.

[6] Par pieteicēja apelācijas sūdzību bāriņtiesa iesniegusi paskaidrojumu, kurā norāda turpmāk minēto.

[6.1] Atbildētāja darbību regulē vispārējās un speciālās tiesību normas, Ministru kabineta noteikumi Nr.1037 „Bāriņtiesu darbības noteikumi" un Bāriņtiesu likums. Visas bāriņtiesas darbības šajā lietā veiktas atbilstoši bāriņtiesas kompetencei un darbības principiem.

[6.2] Vienpersonisks lēmums tika pieņemts, ņemot vērā Dobeles pilsētas pašvaldības sociālā dienesta darbinieku sniegto informāciju un apsekošanas laikā konstatēto, ka meitenes atrodas veselībai bīstamos apstākļos bez adekvātas pieaugušo aprūpes. *I.J.* atrašanās vieta nebija zināma un sazināties ar viņu nebija iespējams.

[6.3] Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma IV nodaļā noteikto bāriņtiesu kompetenci, sagatavojot lietu par aprūpes tiesību atjaunošanu *I.J.* un tālāko bērnu aprūpi un audzināšanu, bāriņtiesa pieprasīja ziņas no valsts un pašvaldību institūcijām par *I.J.* un par bērnu tēvu *J.G.*.

Saskaņā ar Civillikuma 203.panta otro daļu gadījumos kad vienam vecākam aprūpes tiesības tiek atņemtas, aprūpi īsteno otrs vecāks, bet, ja arī tam ir šķēršļi, bāriņtiesa gādā par bērna ārpusģimenes aprūpi.

[6.4] Bāriņtiesa noskaidroja, ka *J.G.* no 2002.gada 21.jūlija izcieš sodu brīvības atņemšanas iestādēs. Soda termiņa beigas 2010.gada 21.jūnijs. Minētais fakts bija par pamatu tam, lai saskaņā ar Civillikuma 203.pantu, Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 1.punktu un APL 55.panta 2.punktu, 57.pantu ierosinātu lietu par aprūpes tiesību atņemšanu *J.G.*.

[6.5] Bāriņtiesa 2007.gada 25.maijā saņēma *J.G.* lūgumu atļaut turpmāk viņam dzīvot kopā ar viņa nepilngadīgajiem bērniem Bauskas rajona Vecumnieku pagasta p/n Umpārte, Klīvi 2-11. Viņam izskaidrots, ka jautājumu bāriņtiesa izskatīs sēdē, izvērtējot lietu pēc būtības, pieņemot

koleģiālu lēmumu, kas pamatots uz bērnu interešu un tiesību aizsardzību, ievērojot normatīvajos aktos noteikto. 2007.gada 25.maijā *J.G.* izsniegts uzaicinājums uz Dobeles pilsētas bāriņtiesas sēdi, kas notika 2007.gada 28.maijā.

[6.6] Ņemot vērā Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.^{6}pantā noteikto, bāriņtiesai bija pamats uzskatīt, ka *J.G.* nevar pilnvērtīgi īstenot savu nepilngadīgo meitu aprūpi saskaņā ar Civillikuma 177.pantā noteikto, jo ierobežota viņa pārvietošanās un tiesībspēja.

Šajā tiesību normā ietvertie ierobežojumi attiecībā uz soda izpildes režīmu atklātajos cietumos ir pietiekošs pamats, kas liedz *J.G.* konkrētajos apstākļos netraucēti aprūpēt bērnus, līdz ar to bāriņtiesai, uzzinot faktu, ka *J.G.* izcieš sodu atklātā tipa cietumā, bija pamats lemt par aprūpes tiesību atņemšanu viņam.

[7] Pieteicējs tiesas sēdē apelācijas sūdzību uzturēja un lūdza pieteikumu apmierināt, paskaidrojot, ka no kopējās zaudējumu summas morālais kaitējums sastāda Ls 400, bet materiālie zaudējumi Ls 100.

Trešā persona *I.J.* tiesas sēdē apelācijas sūdzību uzskatīja par pamatotu un lūdza pieteikumu apmierināt.

Bāriņtiesas pārstāve apelācijas sūdzību neatzina un lūdza pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota un pieteikums apmierināms daļā.

[9] Administratīvā apgabaltiesa konstatē šādus lietas apstākļus.

[9.1] *J.G.* un *I.J.* ir divas nepilngadīgas meitas *J.J.* un *M.S.J.*.

[9.2] Ar bāriņtiesas priekšsēdētājas vietnieces 2007.gada 14.maija lēmumu Nr.1-6/36 (*lietas 48.lapa*) *I.J.* atņemtas abu meitu aprūpes tiesības un nolemts viņas ievietot Dobeles pilsētas Sociālo pakalpojumu centrā. Šajā lēmumā norādīts, ka bērni bija atstāti vecāsmātes uzraudzībā, vecāmāte lietojusi alkoholu, nebija spējīga piecelties no gultas un atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem. Bērni nav ēduši, nav aprūpēti, ir netīri, nesakopti, nav aizvesti uz skolu. Pēc bērnu teiktā brīvdienas pavadījuši bez vecākiem pie dažādiem cilvēkiem.

[9.3] Ar bāriņtiesas 2007.gada 22.maija lēmumu Nr.1-6/38 (*lietas 49.lapa*) nolemts neatjaunot *I.J.* aprūpes tiesības pār meitām līdz būs zuduši šķēršļi, kas *I.J.* traucē pilnvērtīgi aprūpēt un audzināt bērnus. Lietu par aprūpes tiesību atjaunošanu atkārtoti izskatīt 2007.gada 26.jūnijā.
Šajā lēmumā citastarp norādīts turpmāk minētais.

[9.3.1] *J.G.* ģimenē nedzīvo, jo ir notiesāts un izcieš sodu brīvības atņemšanas iestādē.

[9.3.2] 2007.gada 17.maijā Upes ielā 12-9, kas atrodas virs *I.J.*

dzīvokļa, izcēlās ugunsgrēks, kā rezultātā *I.J.* dzīvoklis ir stipri cietis un *I.J.* kopš 2007.gada 18.maija uzturas Dobeles pilsētas Sociālo pakalpojumu centrā kopā ar meitām, kamēr pašvaldība viņai ierādīs citu dzīvokli.

[9.3.3] Radušās problēmas risināšanā iesaistījies *J.G.*. 2007.gada 22.maijā bāriņtiesā iesniegta SIA „BalDis" 2007.gada 15.maijā izsniegta izziņa Nr.05.07/8-77, kurā norādīts ka viņš pieņemts darbā par noliktavas strādnieku - preču komplektētāju no 2007.gada 19.aprīļa un Vecumnieku cietuma 2007.gada 22.maija izziņa Nr.16/2-807, kurā norādīts, ka pamatojoties uz Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.^{6}panta nosacījumiem, kuri paredz ar cietuma priekšnieka atļauju dzīvot īrētos dzīvokļos kopā ar ģimeni, *J.G.* šobrīd īrē dzīvokli Bauskas rajona Vecumnieku pagastā, p.n.Umpārte, Klīvi 2-11.

[9.3.4] *I.J.* paskaidro, ka kopā ar bērniem pie vīra plāno pārcelties jūnija beigās un uzturēsies tur līdz augusta beigām, kad sāksies gatavošanās skolai.

[9.3.5] Bāriņtiesā saņemts pašvaldības sociālā dienesta dokuments Nr.1-21/184, kurā minēts, ka *I.J.* ģimenē bērniem nav tādu dzīves apstākļu, kuri nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību, jo *I.J.* neadekvātā uzvedība un problēmas risināšanas gaita ir pretrunā bērnu interesēm.

[9.4] *J.G.* 2005.gada 25.maijā iesniedza bāriņtiesai iesniegumu (*lietas 55.lapa*), kurā lūdza atļaut viņam turpmāk dzīvot kopā ar meitām un sievu Bauskas rajona Vecumnieku pagastā, p.n.Umpārte, Klīvi 2-11.

[9.5] Ar bāriņtiesas 2007.gada 28.maijā pieņemto Lēmumu (*lietas 41.lapa*) *J.G.* atņemtas abu nepilngadīgo meitu aprūpes tiesības. Lēmumā citastarp norādīts turpmāk minētais.

[9.5.1] 2007.gada 28.maijā bāriņtiesā saņemts Vecumnieku pagasta padomes Sociālā dienesta apsekošanas akts, kurā minēts, ka pēc bāriņtiesas lūguma apsekots dzīvoklis Vecumniekos, Klīvi 2-11. Dzīvokļa īres līgums noslēgts 2007.gada 10.maijā uz vienu gadu. Dzīves apstākļi ir atbilstoši tam, lai tur varētu dzīvot *J.G.* ģimene. Apsekošanas laikā dzīvoklī esošā *I.J.* paskaidro, ka ģimene vēlas vasaras brīvlaikā dzīvot kopā minētajā dzīvoklī.

[9.5.2] Ņemot vērā, ka *J.G.* izcieš sodu atklātā cietumā, viņam jāievēro Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.^{6} pantā noteiktais soda izpildes režīms atklātos cietumos. *J.G.* atrašanās brīvības atņemšanas iestādē soda izciešanas laikā ir faktisks šķērslis, kas liedz iespēju pilnvērtīgi aprūpēt bērnu atbilstoši Civillikuma 177.pantā noteiktajam.

[9.6] Ar bāriņtiesas 2007.gada 5.jūnija lēmumu Nr.1-6/40 (lietas 28.-29.lapa) *I.J.* atjaunotas meitu aprūpes tiesības. Šajā lēmumā citastarp norādīts turpmāk minētais.

[9.6.1.] 2007.gada 28.maijā no Vecumnieku pagasta sociālā dienesta saņemtais dokuments par dzīvokļa Vecumnieku pagastā, Umpārte, Klīvi 2-11 apsekošanu liecina, ka minētajā dzīvoklī sadzīves apstākļi atbilst tam, lai tajā varētu dzīvot *I.J.* ģimene.

[9.6.2] Viens no *I.J.* līdzdarbības pienākumiem bija iesaistīšanās

bērnu aprūpē, kamēr meitenes atrodas Dobeles pilsētas domes Sociālo pakalpojumu centrā un kā apliecina šī centra padagoģes sniegtā informācija, šo pienākumu *I.J.* ir pildījusi.

[9.7] Ar bāriņtiesas 2008.gada 7.aprīļa lēmumu Nr.1-6/21 *(lietas 138.lapa) J.G.* atjaunotas meitu aprūpes tiesības. Šajā lēmumā citastarp norādīts turpmāk minētais.

[9.7.1] Vecumnieku pagasta padomes Sociālā dienesta darbinieces 2008.gada 1.aprīļa dokumentā Nr.11-08/41 minēts, ka apsekojot dzīvokli Klīvi 2-11, Vecumniekos konstatēts, ka dzīvoklī dzīvo *I.J., J.G.* un viņu bērni, dzīvoklis tīrs un kārtīgs. *J.G.* strādā SIA „Vas SV" un mācās zobārstniecībā, ģimene rūpējas par savām meitām, viņas mācās Vecumnieku vidusskolā 1.un 3.klasē, ģimenes sadzīves apstākļi ir labi, *J.G.* nodrošinājis bērnus ar visu nepieciešamo mācībām, kā arī ar pirmās nepieciešamības lietām, vecāki interesējas par meitu panākumiem mācībās, sazinoties ar meitu skolotājām. Sociālā darbiniece izteikusi viedokli, ka *J.G.* apzinīgi veic tēva pienākumus, nodrošinot meitām nepieciešamo audzināšanu, aprūpi un izglītošanu, tādēļ vecāku aprūpes tiesības ir atjaunojamas.

[9.7.2] *I.J.* bāriņtiesas sēdē minēja, ka pašlaik nestrādā algotu darbu, *J.G.* materiāli uztur gan viņu, gan meitas, jo strādā algotu darbu. *I.J.* vēlas, lai viņam atjaunotu aprūpes tiesības.

[10] No tiesas iepriekš konstatētajiem apstākļiem izriet, ka tiesā pārsūdzētais Lēmums jau ir zaudējis spēku, jo bāriņtiesa 2008.gada 7.aprīlī pieņēmusi lēmumu par aprūpes tiesību atjaunošanu *J.G.*, tāpēc tiesa vairs nevar izlemt prasījumu par Lēmuma atcelšanu.

Tā kā pieteicējs tiesas sēdē paskaidroja, ka vēlas saņemt atlīdzinājumu par morālo kaitējumu, kā arī zaudējumu atlīdzinājumu, Administratīvā apgabaltiesa vērtē Lēmuma tiesiskumu un izlemj prasījumu par atlīdzinājumu.

[11] Lēmums par aprūpes tiesību atņemšanu pieteicējam pamatots ar to, ka pieteicējs izcieš sodu atklāta tipa cietumā un tāpēc viņam jāievēro Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.^{6} pantā noteiktais soda izpildes režīms atklātos cietumos. Bāriņtiesa uzskata, ka *J.G.* atrašanās brīvības atņemšanas iestādē soda izciešanas laikā ir faktisks šķērslis, kas liedz iespēju pilnvērtīgi aprūpēt bērnus atbilstoši Civillikuma 177.pantā noteiktajam.

Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.^{6} pantā trešajā, ceturtajā, piektajā un sestajā daļā noteikts:

„Atklātajos cietumos notiesātie uzturas kopmītņu tipa telpās. Dzīvojamās un saimnieciskās telpas var norobežot ar žogu bez ārējās apsardzes, taču notiesātie tiek uzraudzīti. Ar cietuma priekšnieka atļauju viņi var dzīvot personiskās mājās vai privātos (īrētos) dzīvokļos kopā ar ģimeni pagasta teritorijā, kurā izvietota brīvības atņemšanas iestāde; viņi nedrīkst patvaļīgi, bez administrācijas atļaujas atstāt noteikto teritoriju un izvairīties no reģistrācijas cietuma dežūrdaļā. Citas prasības, kas jāievēro

notiesātajiem atklātajos cietumos, ietvertas Brīvības atņemšanas iestāžu iekšējās kārtības noteikumos.

Ja notiesātais nav disciplināri sodīts pēdējo 30 dienu laikā, ar cietuma priekšnieka atļauju reizi mēnesī viņš var izbraukt ārpus cietuma teritorijas uz laiku, kas nav ilgāks par divām diennaktīm, bet svētku dienās - līdz piecām diennaktīm.

Notiesātajiem atklātajos cietumos soda izpildes režīma pakāpes nenosaka.

Notiesātajiem atklātajos cietumos ir tiesības:

1) atbilstoši noteiktajai dienas kārtībai no rīta pārbaudes līdz naktsmieram patstāvīgi pārvietoties šā panta trešajā daļā noteiktajā teritorijā;

2) valkāt personisko apģērbu, uzglabāt pie sevis naudu un vērtslietas, izlietot naudu (iepirkties) pēc saviem ieskatiem;

3) (izslēgts ar 2004. gada 11.novembra likumu);

4) uzņemt pie sevis viesus, saņemt sūtījumus vai pienesumus bez ierobežojumiem."

No minētās tiesību normas izriet, ka notiesātais, kurš izcieš sodu atklāta tipa cietumā, var saņemt atļauju dzīvot kopā ar ģimeni atsevišķā īrētā dzīvoklī, turklāt bez īpašas atļaujas viņš var savu brīvo laiku un personīgo dzīvi organizēt samērā patstāvīgi, tajā skaitā valkāt personīgo apģērbu, uzglabāt naudu un rīkoties ar to, uzglabāt vērtslietas, arī uzņemt viesus un saņemt sūtījumus un pienesumus, pakļaujoties tikai atsevišķiem ierobežojumiem, piemēram, regulāri reģistrēties cietuma dežūrdaļā. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka aizliegums bez administrācijas atļaujas atstāt noteikto teritoriju nav uzskatāms par tādu ierobežojumu, kura dēļ pieteicējs nevarētu aprūpēt bērnus. Lietas izskatīšanas laikā tiesa ir noskaidrojusi, ka pieteicējs nepieciešamības gadījumā var doties ārpus cietuma teritorijas, ko pieteicējs daudzkārt arī ir darījis, saskaņojot to ar cietuma administrāciju (piemēram, devies uz Juridiskās palīdzības administrāciju, pie advokāta Rīgā, uz bāriņtiesu, uz administratīvo tiesu, uz darbu ārpus cietuma teritorijas u.tml.). Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka pieteicējam noteiktie pārvietošanās ierobežojumi būtu tik būtiski, ka to dēļ nebūtu iespējams īstenot bērnu aprūpi.

No Lēmuma pamatojuma izriet, ka pieteicējs 2007.gada 22.maijā bija saņēmis Vecumnieku cietuma priekšnieka atļauju īrēt dzīvokli Vecumnieku pagastā, p.n.Umpārte, Klīvi 2-11, un kopš 2007.gada 19.aprīļa strādāja SIA „Baldis" ārpus cietuma teritorijas. Bāriņtiesa uz Lēmuma pieņemšanas brīdi bija noskaidrojusi arī to, ka pieteicēja īrētajā dzīvoklī esošie sadzīves apstākļi bija atbilstoši, lai tajā varētu dzīvot viņa ģimene.

No 2008.gada 6.aprīļa lēmuma par aprūpes tiesību atjaunošanu pieteicējam izriet, ka pieteicēja īrētajā dzīvoklī dzīvo *I.J.*, *J.G.* un viņu bērni, dzīvoklis tīrs un kārtīgs, *J.G.* strādā SIA „Vas SV" un mācās zobārstniecībā, ģimene rūpējas par savām meitām.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka 2008.gada 7.aprīļa lēmumā konstatētie apstākļi būtībā neatšķiras no tiem apstākļiem, kuri pastāvēja

tiesā pārsūdzētā Lēmuma pieņemšanas laikā, vienīgā atšķirība ir tā, ka Lēmuma pieņemšanas laikā *I.J.* vēl nebija atjaunotas aprūpes tiesības. No Lēmuma pamatojuma Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē, ka 2008.gada 28.maijā bāriņtiesa būtu konstatējusi tādus īpašus apstākļus, kuri būtu uzskatāmi par šķēršļiem, kuri liedz pieteicējam vienam pašam īstenot meitu aprūpi. Administratīvās apgabaltiesas ieskatā tikai tāpēc, ka pieteicējs atbilstoši soda izciešanas režīmam bija pakļauts zināmiem ierobežojumiem, nevar secināt, ka pieteicējam nebūtu iespējams īstenot meitu aprūpi, proti, uzturēt meitas, rūpēties par ēdienu, apģērbu, mājokli, veselības aprūpi, kā arī meitu kopšanu, izglītošanu un audzināšanu.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicējam 2007.gada 28.maijā nepastāvēja faktiski šķēršļi aprūpēt nepilngadīgās meitas un tāpēc Lēmums atzīstams par prettiesisku.

[12] No pieteikuma papildinājuma un pieteicēja paskaidrojumiem tiesas sēdē izriet, ka pieteicējs vēlas, lai tiesa atlīdzina materiālos zaudējumus Ls 100 apmērā, kas viņam radušies sakarā ar bērnu neatdošanu Dobeles pilsētas Sociālo pakalpojumu centrā, sakarā ar darba kavējumiem un transporta izdevumiem, ierodoties bāriņtiesā 2007.gada 22.maijā, 25.maijā, 28.maijā, 5.jūnijā, 8.jūnijā, 10.augustā, 2008.gada 7.aprīlī, kā arī izdevumus par advokāta konsultāciju un dokumenta sastādīšanu iesniegšanai tiesā un ceļa izdevumus uz tiesu.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk - Atlīdzināšanas likums) 6.panta pirmā daļa noteic, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība - objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas. Šā likuma 7.panta pirmā daļa noteic, ka mantiskais zaudējums šā likuma izpratnē ir katrs mantiski novērtējams pametums, kas cietušajam radies iestādes prettiesiska administratīvā akta vai prettiesiskas faktiskās rīcības dēļ. Panta trešā daļa noteic, ka mantiskais zaudējums ir arī zaudējums, kas saistīts ar administratīvā akta atcelšanu.

Izvērtējot prasījumu par materiālo zaudējumu atlīdzināšanu, tiesa konstatē turpmāk minēto.

[12.1] No pieteicēja paskaidrotā tiesas sēdēs izriet, ka viņš 2007.gada 18.maijā (vai arī 2007.gada 13. vai 14.maijā) un 25.maijā ieradās Dobeles pilsētas Sociālo pakalpojumu centrā, lai izņemtu no turienes bērnus. Tā kā bērni netika atdoti, pieteicējam nodarīti materiālie zaudējumi.

Bāriņtiesas priekšsēdētājas vietnieces 2007.gada 14.maija vienpersoniskais lēmums par aprūpes tiesību atņemšanu *I.J.* nav likumā noteiktā kārtībā apstrīdēts. Tajā konstatēts, ka pieteicēja bērni bija atstāti vecāsmātes uzraudzībā, vecāmāte lietojusi alkoholu, nebija spējīga piecelties no gultas, bērni nav ēduši, nav aprūpēti, ir netīri, nesakopti, nav aizvesti uz skolu. Tātad, vienpersoniskais lēmums par aprūpes tiesību

atņemšanu tika pieņemts, lai aizsargātu bērnu tiesības un intereses. Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka bāriņtiesas priekšsēdētājas vietnieces vienpersoniskajā lēmumā kļūdaini nav norādīts, ka aprūpes tiesības ir atņemamas arī pieteicējam. Tā kā līdz vienpersoniskā lēmuma pieņemšanai aprūpes tiesības bija tiesības īstenot abiem bērnu vecākiem, konstatējot Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmajā daļā norādītos apstākļus, atbilstoši šī panta pirmās daļas 1.punktam aprūpes tiesības bija jāatņem abiem vecākiem. Tā kā tas netika izdarīts, izveidojās situācija, kurā pieteicējam bija formālas tiesības jau uzreiz pēc vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas pieprasīt atdot viņam bērnus.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka atteikums līdz 2007.gada 28.maijam pieteicējam atdot bērnus tomēr bija tiesisks, kaut arī par to nebija pieņemts atsevišķs rakstveida lēmums. Šajā gadījumā ir jāņem vērā ne tikai vienpersoniskā lēmuma saturs, bet arī bāriņtiesas konstatētie apstākļi, proti, tas, ka bērni netika pienācīgi aprūpēti. Tādējādi, pirms izlemt jautājumu, vai pieteicējam var atdot bērnus, bāriņtiesai bija jānoskaidro, vai pieteicējs var nodrošināt bērnu aprūpi. Bāriņtiesu likuma 24.pants noteic, ka bāriņtiesai ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc vienpersoniska lēmuma pieņemšanas ir jāsasauc sēde, lai lemtu par aprūpes tiesību atjaunošanu vecākiem. Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka bāriņtiesa jautājumu par pieteicēja tiesībām aprūpēt bērnus izlēma minētajā termiņā. Līdz ar to tiesa secina, ka atteikums līdz Lēmuma pieņemšanai atdot bērnus pieteicējam bija tiesisks, jo primāri tika ņemtas vērā bērnu tiesības un intereses. Tāpēc nav uzskatāms, ka pieteicējam būtu nodarīts materiālais zaudējums sakarā ar bērnu neatdošanu līdz Lēmuma pieņemšanai.

[12.2] Pieteicējs norāda, ka viņam nodarīti zaudējumi sakarā ar to, ka pieteicējs pēc savas iniciatīvas 2007.gada 22.maijā ieradās bāriņtiesā un iesniedza izziņu no darba vietas, kā arī 2007.gada 25.maijā ieradās bāriņtiesā un iesniedza iesniegumu, kurā lūdza atļaut viņam dzīvot kopā ar meitām viņam izīrētajā dzīvoklī cietuma teritorijā.

Tā kā pieteicēja meitas bija ievietotas Sociālo pakalpojumu centrā sakarā ar to, ka bija atstātas bez aprūpes, Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pieteicēja paša interesēs bija nogādāt bāriņtiesā visus nepieciešamos dokumentus, lai nodrošinātu bāriņtiesu ar informāciju par to, vai viņš turpmāk spēs aprūpēt savas meitas. Jautājums par pieteicēja aprūpes tiesībām bāriņtiesai bija jālemj tāpēc, ka pirms tam pieteicēja meitas nebija saņēmušas pienācīgu aprūpi, ko bija pienākums nodrošināt ne tikai *I.J.*, bet arī pieteicējam. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka bāriņtiesas rīcības vai lēmumu dēļ pieteicējam 2007.gada 22. un 25.maijā būtu radušies zaudējumi.

[12.3] Kaut arī Administratīvā apgabaltiesa secināja, ka Lēmums ir prettiesisks, Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka nav pamata atlīdzināt pieteicējam materiālos zaudējumus, kas radušies sakarā ar ierašanos uz bāriņtiesas 2007.gada 28.maija sēdi, kad Lēmums tika pieņemts.

Kā jau iepriekš konstatēts, bāriņtiesai pēc vienpersoniskā lēmuma

pieņemšanas, ar kuru *I.J.* tika atņemtas aprūpes tiesības un pēc kura pieņemšanas pieteicējam faktiski nebija iespējams īstenot meitu aprūpes tiesības, bāriņtiesai bija pienākums 15 dienu laikā izlemt jautājumu par aprūpes tiesību atjaunošanu. Tātad bāriņtiesai saskaņā ar likumā noteikto kārtību bija pienākums sasaukt bāriņtiesas sēdi minētā jautājuma izlemšanai un šis pienākums bāriņtiesai radās tāpēc, ka pirms tam bāriņtiesas amatpersona pieteicēja un *I.J.* rīcības dēļ bija spiesta pieņemt vienpersonisku lēmumu par aprūpes tiesību atņemšanu. Tātad bāriņtiesas 2007.gada 28.maija sēde tika sasaukta tieši tāpēc, ka arī *J.G.* pirms tam nebija spējis īstenot savu bērnu aprūpi. Līdz ar to bāriņtiesas sēdes sasaukšanu un lietas izskatīšanu noteica tieši pieteicēja un viņa sievas rīcība. Turklāt zaudējumi sakarā ar ierašanos uz šo bāriņtiesas sēdi pieteicējam būtu radušies arī tādā gadījumā, ja šajā dienā viņam būtu atjaunotas faktiski atņemtās meitu aprūpes tiesības. Tādējādi nav pamata atlīdzināt pieteicējam materiālos zaudējumus, kas saistīti ar ierašanos uz šo tiesas sēdi.

[12.4] 2007.gada 5.jūnijā bāriņtiesa pieņēma lēmumu par aprūpes tiesību atjaunošanu *I.J.*. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējam šajā dienā nav radušies zaudējumi, jo 2007.gada 5.jūnija lēmuma adresāte bija *I.J.*, bet pieteicējs šajā bāriņtiesas sēdē ieradās pēc paša vēlēšanās un iniciatīvas. Turklāt, kā jau iepriekš konstatēts attiecībā uz pieteicēju, jautājumu par aprūpes tiesību atjaunošanu *I.J.* bāriņtiesa lēma tāpēc, ka viņa pati nebija pienācīgi īstenojusi savu pienākumu aprūpēt bērnus.

[12.5] No Juridiskās palīdzības administrācijas 2008.gada 6.augusta atbildes Nr.3-2/437/10 uz tiesas pieprasījumu *(lietas 164.lapa)* izriet, ka pieteicējs 2007.gada 8.jūnijā personīgi ieradās Juridiskās palīdzības administrācijā un iesniedza iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanai, kurā lūdza piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību (konsultāciju) administratīvajā lietā par aprūpes tiesību atņemšanu. Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicēja došanās uz Rīgu bija saistīta ar šajā lietā pieņemtā prettiesiskā Lēmuma pārsūdzēšanu, tāpēc pieteicējam ir atlīdzināmi zaudējumi, kas radušies šajā dienā sakarā ar minēto darbību veikšanu.

No SIA „BalDis" 2008.gada 11.augusta izziņas Nr.001-11/08/2008 *(lietas 166.lapa)* izriet, ka *J.G.* 2007.gada 8.jūnijā bija jāstrādā, bet viņš neattaisnoti kavēja, iemesls nav zināms. Administratīvā apgabaltiesa uzskata par ticamu pieteicēja paskaidrojumu, ka viņam nebija iespējams iepriekš šajā dienā sarunāt brīvdienu, jo viņš nevarēja uzrādīt kavējumu attaisnojošu dokumentu. Tāpēc par šo dienu nesaņemtā darba alga ir uzskatāma par pieteicējam nodarītu materiālo zaudējumu. No iepriekš minētās izziņas izriet, ka viens neattaisnots kavējums vidēji izmaksāja Ls 69,20 bruto (kopā ar Ls 50, kas tiek atvilkti no kvantitātes piemaksas), pēc nodokļu atskaitīšanas Ls 47,23. Tiesa secina, ka Ls 47,23 ir pieteicējam radītais materiālais zaudējums, ko atbildētājam uzliekams pienākums atlīdzināt pieteicējam.

[12.6] Administratīvā apgabaltiesa secina, ka zvērināta advokāta apmeklējums 2007.gada 10.augustā pieteicējam neradīja materiālus zaudējumus, jo saskaņā ar SIA „BalDis" 2008.gada 11.augusta izziņu Nr.001-11/08/2008 *(lietas 166.lapa)* 2007.gada 10.augustā pieteicējam bija darba diena un viņš strādāja.

[12.7] Arī ierašanās bāriņtiesā 2008.gada 7.aprīlī pieteicējam nav radījusi materiālus zaudējumus, jo saskaņā ar SIA „Vas-SV" 2008.gada 31.oktobra izziņu Nr.39/08 *(lietas 178.lapa)* pieteicējam pēc darba grafika šajā dienā bija brīvdiena un viņš nestrādāja.

[12.8] Pieteicējs 2007.gada 10.augustā samaksājis Ls 20 zvērinātai advokātei par konsultāciju un papildinājumu pieteikumam noformēšanu *(lietas 24.lapa)*. Administratīvā apgabaltiesa secina, ka minētie izdevumi ir saistāmi ar Lēmuma pārsūdzēšanu tiesā, tātad šos izdevumus atbildētājam uzliekams pienākums atlīdzināt pieteicējam.

[12.9] Pieteicējs lūdzis tiesu atlīdzināt arī ceļa izdevumus uz tiesu, par ko iesniedzis divas 2008.gada 14.aprīļa autobusa biļetes kopsummā par Ls 2 no Rīgas līdz Ausmai *(lietas 143.lapa)*. Tā kā šajā dienā bija noteikta lietas izskatīšana Administratīvajā apgabaltiesā, tiesa secina, ka vienas (pieteicēja) biļetes iegādes izdevumi ir uzskatāmi par zaudējumiem, kas pieteicējam radušies saistībā ar tiesā pārsūdzēto Lēmumu, tāpēc atbildētājam uzliekams pienākums atlīdzināt šo summu pieteicējam.

[12.10] Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicējam kopumā ir atlīdzināmi materiālie zaudējumi Ls 68,23 apmērā, bet prasījums par materiālo zaudējumu atlīdzināšanu pārējā daļā ir noraidāms.

[13] Pieteicējs lūdz tiesu atlīdzināt arī morālo kaitējumu Ls 400 apmērā, kas nodarīts, neatdodot viņam bērnus līdz Lēmuma pieņemšanai un sakarā ar prettiesiskā Lēmuma pieņemšanu.

Atlīdzināšanas likuma 9.pants paredz, ka morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmajā daļā noteikts, ka morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

Tiesa, jau izvērtējot prasījumu par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu, konstatēja, ka aprūpes tiesību īstenošanas liegums pieteicējam līdz 2008.gada 28.maijam bija attaisnojams ar prioritāti aizsargāt bērnu tiesības un intereses. Tāpēc nav arī pamata uzskatīt, ka pieteicējam laikā līdz 2008.gada 28.maijam, kad tika pieņemts Lēmums, būtu nodarīts morāls kaitējums.

Pieteicējam meitu aprūpes tiesības tika atņemtas 2007.gada 28.maijā. Lietā nav strīda, ka kopš 2007.gada 5.jūnija, kad *I.J.* tika atjaunotas meitu aprūpes tiesības, pieteicējam bija iespējams aprūpēt meitas, jo visa ģimene no šā laika dzīvoja pieteicēja īrētajā dzīvoklī. Tātad pieteicējam prettiesiski

tika liegts aprūpēt meitas laika periodā no 2007.gada 28.maija līdz 5.jūnijam, t.i., astoņas dienas.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka aprūpes tiesību nepamatota atņemšana skar ļoti nozīmīgas tiesības uz ģimeni un šāds aizskārums ir uzskatāms par būtisku arī tad, ja personai aprūpes tiesības nav bijis iespējams īstenot pat samērā neilgu laiku, kā konkrētajā gadījumā. Ņemot vērā aizskarto tiesību nozīmīgumu, tiesa uzskata, ka Lēmuma atzīšana par prettiesisku pilnībā neatsver pieteicējam nodarīto morālo kaitējumu. Tiesa ņem vērā to, ka pieteicējs aktīvi iesaistījās jautājuma risināšanā, lai pēc iespējas ātrāk varētu atjaunot aprūpes tiesības - iesniedza bāriņtiesā dokumentus, kas apliecina, ka viņš strādā un ir ģimenei noīrējis atsevišķu dzīvokli, kā arī pats vairākkārt ieradās bāriņtiesā, lai risinātu jautājumu par aprūpes tiesību atjaunošanu, piedalījās arī tiesas sēdēs, kurās tika lemts jautājums par aprūpes tiesību atjaunošanu *I.J.*. Savukārt bāriņtiesa pieteicēja iesniegtos dokumentus Lēmumā ir tikai pieminējusi, bet vispār nav vērtējusi un nav arī pamatojusi, kāpēc soda izciešanu atklātā cietumā uzskata par faktisku šķērsli aprūpes tiesību īstenošanai. Tiesa ņem vērā arī to, ka jautājumu par aprūpes tiesību atjaunošanu attiecībā uz pieteicēju bāriņtiesa nelēma ilgstoši, un tikai pēc lietas izskatīšanas atlikšanas Administratīvajā apgabaltiesā 2008.gada 7.aprīlī tika nolemts pieteicējam atjaunot meitu aprūpes tiesības. Tātad, kaut arī pieteicējs no 2007.gada 5.jūnija varēja īstenot meitu aprūpi, bāriņtiesa attiecīgu lēmumu par to pieņēma tikai pēc desmit mēnešiem.

Ņemot vērā šos apsvērumus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka morālā kaitējuma atlīdzinājums pieteicējam ir nosakāms naudas izteiksmē, bet salīdzinoši mazākā apmērā, nekā prasa pieteicējs, proti, tas nosakāms Ls 100 apmērā. Tiesa uzskata, ka šāds morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmērs ir samērīgs ar astoņu dienu laika periodu, kurā pieteicējs nevarēja aprūpēt savus bērnus un pārējiem iepriekš minētajiem lietā būtiskajiem apstākļiem.

[14] Pieteicējs par apelācijas sūdzības iesniegšanu ir samaksājis valsts nodevu Ls 5 apmērā, bet no valsts nodevas Ls 10 apmērā par pieteikuma iesniegšanu tiesā pieteicējs tika atbrīvots.

Tā kā pieteikums ir apmierināms, saskaņā ar APL 126.panta pirmo un otro daļu atbildētājam, kas šajā lietā ir Dobeles pilsētas pašvaldība, uzliekams pienākums atmaksāt pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu Ls 5 apmērā. Valsts nodevu Ls 10 apmērā, no kuras samaksas pieteicējs bija atbrīvots, Dobeles pilsētas pašvaldībai uzliekams pienākums iemaksāt valsts budžetā.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pirmās instances tiesas spriedums nav pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.un 309.pantu,

Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

apmierināt daļā *J.G.* pieteikumu.

atzīt par prettiesisku Dobeles pilsētas bāriņtiesas 2007.gada 28.maija lēmumu Nr.1-6/39.

Uzlikt pienākumu Dobeles pilsētas pašvaldībai atlīdzināt *J.G.* materiālos zaudējumus Ls 68,23 apmērā un morālo kaitējumu Ls 100 apmērā, bet prasījumu par materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu pārējā daļā noraidīt.

Uzlikt pienākumu Dobeles pilsētas pašvaldībai atmaksāt *J.G.* viņa samaksāto valsts nodevu Ls 5 apmērā.

Uzlikt pienākumu Dobeles pilsētas pašvaldībai iemaksāt valsts budžetā valsts nodevu Ls 10 apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja (paraksts) I.Amona

Tiesneses (paraksts) S.Liniņa

(paraksts) S.Zakrevska

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese I.Amona
Rīgā, 2009.gada 22.janvārī